

Zaaknummer: 2026-029792

Antwoord van burgemeester en wethouders op schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 42, eerste lid, van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad der gemeente Leeuwarden, ingediend op 3 februari 2026. De vragen zijn afkomstig van SLIM en gaan over Financiële positie van de gemeente Leeuwarden naar aanleiding van het BDO Benchmark Nederlandse Gemeenten 2026.

Vragen

1. De BDO Benchmark 2026 stelt dat de solvabiliteit van gemeenten vaak gunstig lijkt, terwijl een groot deel van de reserves al vastligt voor specifieke doelen. Kunt u aangeven welk deel van de reserves van de gemeente Leeuwarden daadwerkelijk vrij besteedbaar is?

Antwoorden

De algemene reserve is vrij besteedbaar. Uit de tabel “Verloop begrotingssaldo en de Algemene Reserve samengevat” op pagina 7 van de begroting 2026 blijkt dat de laagste stand van € 45,6 mln. in 2029 wordt bereikt:

Bedragen x € 1.000				
	2026	2027	2028	2029
Verloop algemene reserve	45.795	53.091	51.601	45.631

Hierbij merken wij op dat op basis van de Kadernota Risicomanagement er een ondergrens van de algemene reserve geldt van € 15 mln. Alleen het deel bóven die ondergrens is daadwerkelijk vrij besteedbaar.

2. Welk deel van onze reservepositie bestaat uit incidentele Rijksbijdragen die nog niet zijn uitgegeven en in hoeverre is hier sprake van papieren winst?
3. Welk rapportcijfer krijgt de gemeente Leeuwarden in de BDO Benchmark 2026 en hoe verhoudt dit cijfer zich volgens u tot de werkelijke financiële slagkracht voor nieuwe investeringen?

Incidentele rijksbijdragen komen niet rechtstreeks in de algemene reserve. Deze incidentele baten en bijbehorende incidentele lasten lopen altijd eerst via de exploitatie. Alleen het uiteindelijke resultaat kan aan de algemene reserve worden toegevoegd. Dit is afhankelijk van eventuele terugbetalingsverplichtingen. Nog niet uitgegeven rijksbijdragen zijn geparkeerd als ‘vooruit ontvangen bedragen’ en maken daardoor geen onderdeel uit van de vrij besteedbare algemene reserve.

Gemeente Leeuwarden krijgt een rapportcijfer van een 7 in de BDO benchmark 2026. In bijlage B Meerjaren investeringsprogramma van de begroting 2026 staat een totaaloverzicht met voorgenomen investeringen:

Begrotingsjaar	Voorgenomen investeringen bijlage B begroting 2026
2026	€ 85,4 mln.
2027	€ 52,4 mln.
2028	€ 44,1 mln.
2029	€ 33,7 mln.

Op basis van de begroting 2026 is de financiële slagkracht voldoende om bovenstaande investeringsagenda te realiseren.

4. BDO spreekt over een grote verborgen investeringsopgave in maatschappelijk vastgoed, zoals scholen, sportaccommodaties en culturele gebouwen. Beschikt het college over een volledig en actueel overzicht van de noodzakelijke investeringen in het gemeentelijk vastgoed tot 2030?
5. Zijn deze investeringen en bijbehorende kosten volledig opgenomen in de meerjarenbegroting en zo ja, op welke wijze?
6. Bestaat het risico dat Leeuwarden in de komende jaren te maken krijgt met achterstallig onderhoud of onverwachte financiële tegenvallers doordat de vervangingswaarde van vastgoed onvoldoende is geïndexeerd aan de huidige bouwkosten?
7. BDO geeft aan dat circa 70 procent van de gemeenten tot en met 2029 tekorten verwacht. Hoe ziet het meerjarig financieel beeld van Leeuwarden eruit voor de jaren 2027 en 2028?
8. In hoeverre zijn deze ramingen gebaseerd op structurele en realistische inkomsten, en in hoeverre wordt nog rekening gehouden met mogelijke extra bijdragen vanuit het Rijk.
9. Indien Leeuwarden behoort tot de gemeenten die structurele tekorten verwachten, welke concrete bezuinigingen, heroverwegingen of beleidskeuzes bereidt het college momenteel voor om ingrijpen op het laatste moment te voorkomen?

Ja. U bent over de actuele stand geïnformeerd middels de recent vastgestelde Nota Vastgoed 2025 en het Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijs.

De kosten zijn grotendeels opgenomen. Voor de aandachtspunten m.b.t. vastgoed en scholen, verwijzen wij u naar de recent vastgestelde Nota Vastgoed 2025 en het Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijs.

Ja. Financiële tegenvallers zijn niet geheel uitgesloten. Inflatie heeft in afgelopen jaren al forse impact gehad op de exploitatie van gemeenten. Wij monitoren deze risico's en passen waar nodig de meerjarenramingen aan.

Uit de tabel "Verloop begrotingssaldo en de Algemene Reserve samengevat" op pagina 7 van de begroting 2026:

	Bedragen x € 1.000			
	2026	2027	2028	2029
Verloop structureel begrotingssaldo	124	7.515	-1.824	-5.574

In het kader van provinciaal toezicht zijn we wettelijk verplicht om een structureel en reëel sluitende begroting in te dienen. We mogen geen toekomstige rijksbijdragen inboeken die nog niet zeker zijn. Zonder formele toezeggingen worden bijvoorbeeld geen extra middelen voor jeugdzorg verwerkt. De ramingen aan de inkomstenkant zijn daarmee conservatief van aard.

Zoals vereist onder provinciaal toezicht bieden wij bij de begroting 2027 opnieuw een structureel en reëel sluitende begroting aan. De provincie ziet hier expliciet op toe, waardoor wij verplicht zijn tijdig maatregelen te treffen wanneer structurele tekorten ontstaan. Om te voorkomen dat ingrijpen op het laatste moment nodig is, wordt de financiële positie van de gemeente continu geactualiseerd en mogelijke scenario's uitgewerkt. Welke maatregelen uiteindelijk

noodzakelijk zijn, is een politieke keuze van de gemeenteraad.

10. De BDO Benchmark wijst opnieuw op de moeilijk beheersbare kosten in de jeugdzorg en adviseert om domeinoverstijgend te werken. Welke maatregelen of vernieuwende werkwijzen heeft het college het afgelopen jaar ingevoerd om grip te krijgen op de jeugdzorgkosten, zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van zorg?

De afgelopen jaren hebben wij u periodiek via informerende brieven en informatiesessie geïnformeerd over de kostenontwikkeling en de kostenbesparende maatregelen die niet ten koste zijn gegaan van de kwaliteit van de zorg. Voor de detailinformatie verwijzen wij u naar de informatie die tijdens de bijeenkomsten is gedeeld en de informerende brieven aan de raad. Hierin hopen we komende jaren ook geholpen te worden door aanpassing van de landelijke kaders (Hervormingsagenda Jeugd). Tijdens de ontwikkelsessies voor de nieuwe raad zal deze informatie ook worden gedeeld.

11. Hoe groot is de financiële buffer die de gemeente Leeuwarden heeft gereserveerd voor de aangekondigde Rijksbezuinigingen op de jeugdzorg vanaf 2028?

Op dit moment hebben wij geen inzicht op de impact van de aangekondigde Rijksbezuinigingen op de jeugdzorg vanaf 2028. We blijven uiteraard de kostenontwikkelingen op jeugdzorg nauwkeurig monitoren. In het kader van het weerstandsvermogen (p.140 begroting 2026) houden we rekening met een eventuele tegenvaller die ten laste komt van de algemene reserve.

In hoeverre is volgens de maatstaven van BDO de lokale belastingcapaciteit van Leeuwarden, zoals de OZB, al benut?

In onderstaand overzicht is de belastingcapaciteit 2024 en de begrote belastingcapaciteit 2026 opgenomen voor Leeuwarden en voor de categorie gemeenten met meer dan 100.000 inwoners in de BDO benchmark Nederlandse Gemeenten 2026:

Belasting-capaciteit	Gemeente Leeuwarden	Gemiddeld 100.000+ gemeenten BDO benchmark 2026
Jaarstukken 2024	78%	100,5%
Begroting 2026	81,2%	96,8%

12. Is de wethouder bereid om, voordat lasten voor inwoners verder worden verhoogd, eerst te kijken naar efficiëntieverbeteringen en slimme besparingen binnen de gemeentelijke organisatie zoals door BDO wordt gesuggereerd?

Ja, uiteraard. Continu zijn we op zoek naar manieren om gemeentelijke take slimmer en efficiënter uit te voeren. Ook dit jaar weer.

13. Niet aanwezig.

14. Kan de wethouder een schriftelijke toelichting geven op de positie van Leeuwarden in de ranking van de BDO Benchmark Nederlandse Gemeenten 2026?

In de basis is gemeente Leeuwarden ook een financieel gezonde gemeente. Dat blijkt ook uit de begroting 2026, waar er voor de jaren 2026 en 2027 sprake is van een sluitende begroting. Daarbij is aangegeven: "We hebben een roerige periode achter de rug, met veel onzekerheden vanuit het Rijk. Toch zijn we erin geslaagd de balans tussen inkomsten en uitgaven te bewaren, zonder de lasten voor inwoners te verhogen. Onze woonlasten liggen inmiddels 18% onder het landelijk gemiddelde. Dat geeft vertrouwen voor de toekomst." De begroting voor 2026 is financieel gezond en sluitend. Daarmee kan het nieuwe gemeentebestuur rekenen op een stabiel vertrekpunt. Wel blijven er onzekerheden over de rijksfinanciering en de oplopende kosten in het sociaal domein. Zo is er vanuit het Rijk alleen extra geld beschikbaar gesteld voor jeugdzorg in 2026 en 2027. Voor de jaren daarna zijn nog geen structurele afspraken gemaakt.

Hoe de onzekerheden met betrekking tot de kosten en de rijksfinanciering zich zullen ontwikkelen, wordt ter voorbereiding van de begroting 2027 opnieuw in kaart gebracht. Als gevolg van de onvolkomenheden ten aanzien van de bekostigingssystematiek, wordt het risico dat de kostenstijgingen niet volledig gedekt kunnen worden door de stijging van de rijksfinanciering op termijn steeds groter.

15. Deelt het college de analyse dat Leeuwarden financieel zwak scoort in vergelijking met andere grote gemeenten en zo ja, is het college bereid een concreet verbeterplan op te stellen en met de raad te delen?

Nee. De BDO Benchmark Nederlandse Gemeenten 2026 laat zien dat er, net als bij andere grote gemeenten, aandachtspunten zijn, maar deze geven geen aanleiding om te concluderen dat de financiële positie zwak is. Zoals hiervoor reeds aangegeven blijven we de onzekerheden nauwlettend monitoren. Indien nodig worden er maatregelen getroffen om financieel gezond te blijven. Omdat we in de basis een financieel gezonde gemeente zijn, zien we geen noodzaak om een afzonderlijk verbeterplan op te stellen. Ten overvloede wijzen we u op de duiding van de Auditcommissie erover.

Leeuwarden, 3 maart 2026,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

Signed By: de Jong, Eelke
04/03/2026 10:11:10 +01:00
ID: 66f32913-19f2-480a-a704-cca1052a31ab
Auth: Scribble

secretaris.

Signed By: van Haersma Burma, Sybrand
04/03/2026 17:03:50 +01:00
ID: 66f32913-19f2-480a-a704-cca1052a31ab
Auth: Scribble

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*